

**ZIŅOJUMS
PAR KONCEPCIJAS
„VIENĀDAS IESPĒJAS VISIEM”
ĪSTENOŠANU 2004. GADĀ**

SATURS:

IEVADS	2
VESELĪBAS APRŪPE	3
IZGLĪTĪBA.....	5
ATBALSTS NODARBINĀTĪBĀ	9
SOCIĀLĀ INTEGRĀCIJA.....	11
CITI PASĀKUMI.....	19
SECINĀJUMI.....	20

IEVADS

Koncepcija akceptēta Ministru kabinetā 1998.gada 30.jūnijā (protokols Nr.34, 36§).

- ✓ Pamatprincips – vienlīdzīgu iespēju radīšana un šķēršļu novēršana invalīdu neatkarīgai dzīvei, veicinot sociālo rehabilitāciju, darbspēju atjaunošanu, izglītības iegūšanu un iesaistīšanos darba tirgū.
- ✓ Koncepcijas īstenošanas plāns laikam līdz 2010.gadam šādās jomās:
 - veselība;
 - izglītība;
 - nodarbinātība;
 - piemērota vide;
 - sociālā drošība.
- ✓ Atbilstoši Ministru kabineta lēmumam Labklājības ministrijai, Izglītības un zinātnes ministrijai, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, Kultūras ministrijai, Satiksmes ministrijai un Ekonomikas ministrijai atbilstoši koncepcijai un finansēšanas iespējām katru gadu ministriju rīcības plānos jāiekļauj koncepcijas īstenošanai paredzētie pasākumi. Labklājības ministrijai sadarbībā ar Invalīdu lietu nacionālo padomi ir jākoordinē koncepcijas īstenošana.
- ✓ Labklājības ministrija katru gadu veic koncepcijas īstenošanai veikto pasākumu apkopojumu atbilstoši ministriju sniegtai informācijai. 2002.gada sākumā tika sagatavots visaptverošs Sākuma ziņojums par Koncepcijas īstenošanu un paveikto invalīdu integrācijas jomā, laikā no 1998.-2001.gadam, kam sekoja 2002 un 2003.gada ziņojumi.
- ✓ Šajā ziņojumā tiek atspoguļota informācija par Koncepcijas īstenošanu 2004. gadā.

Informācija Sagatavota balstoties uz Labklājības ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Kultūras ministrijas, Satiksmes ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Veselības ministrijas un Vides ministrijas sniegto informāciju.

VESELĪBAS UN SOCIĀLĀ APRŪPE

Nr.	UZDEVUMS	PASĀKUMI 2004. gadā	FINANSES
Uzdevums: Nodrošināt personas ar tām nepieciešamo medicīnisko palīdzību (tai skaitā medicīnisko rehabilitāciju).			
1.	Pilnveidot valsts un reģionālās veselības un medicīniskās rehabilitācijas programmas.	<p>Otrā posma medicīniskā rehabilitācija 2004.gadā tika nodrošināta šādās rehabilitācijas iestādēs:</p> <ul style="list-style-type: none"> • BOVU “Vidzemes novada rehabilitācijas centrs “Līgatne””; • BOVU “Latgales novada rehabilitācijas centrs “Rāzna””; • BOVU “Kurzemes novada rehabilitācijas centrs “Tērvete””; • BOVU “Rehabilitācijas slimnīca “Ogre””; • BOVU “Rindzeles narkomānu rehabilitācijas centrs”; • BOVU “Rīgas narkomānijas slimnieku rehabilitācijas centrs”; • BOVU “Nacionālais rehabilitācijas centrs “Vaivari””. 	
2.	Pilnveidot profilakses un veselības izglītības darbu un veselības veicināšanas pasākumus.	<p>2004.gadā ir izstrādāta vienota profilaktisko apskašu programma, kuru nosaka 2004.gada 21.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr.1036 “Veselības aprūpes finansēšanas un organizācijas kārtība” 2.pielikums.</p> <p>Latvija jau 10 gadus darbojas Eiropas veselību veicinošo skolu tīkla darbā. Šī projekta būtība ir veidot skolēnos izpratni par veselību kā vienu no cilvēka pamatvērtībām, lai jau skolā mācītos uzņemties atbildību par veselību. Tā ir veselības veicināšanas atbilstoši PVO stratēģijai, kad indivīdi un sabiedrība kopumā uzņemas atbildību par savu veselību.. Šobrīd Latvijā šajā projektā ir iesaistītas aptuveni 170 skolas.</p> <p>Veselības veicināšanas valsts aģentūra sadarbībā ar Valsts Darba inspekciju un Darba devēju konfederāciju rīkoja semināru “No tabakas dūmiem brīva darba vieta”. Semināra mērķis – informēt darba devējus par no tabakas dūmiem brīvas darba vietas politikas veidošanas priekšrocībām un aicinot uzņēmumu un iestāžu vadītājus projektā iesaistīties.</p> <p>Veselības ministrijas un Veselības veicināšanas valsts aģentūras akcija “Elpo tīru gaisu”. Tās mērķis – samazināt smēķēšanas izplatību un mudināt nesmēķētājus aktīvi iesaistīties cīņā par savām tiesībām elpot tīru gaisu.</p>	
3.	Pilnveidot veselības apdrošināšanas	Veselības aprūpe valstī tiek nodrošināta saskaņā ar likumu “Par valsts budžetu”.	

Nr.	UZDEVUMS	PASĀKUMI 2004. gadā	FINANSES
	programmas.	Persona pēc savas vēlēšanās var veikt brīvprātīgo veselības apdrošināšanu privātajās veselības apdrošināšanas sabiedrībās. 2004.gada 21.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.1036 "Veselības aprūpes finansēšanas un organizācijas kārtība" nosaka, ka kohleārie implantanti bērniem tiek iegādāti no valsts budžeta līdzekļiem.	
4.	Nodrošināt personas ar nepieciešamajām protēzēm un ortozēm.	Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūra apmaksā endoprotēžu iegādi. VA „Tehnisko palīglīdzekļu centrs” izsniedzis: Augšējo ekstremitāšu protēzes 60000 Ls Apakšējo ekstremitāšu protēzes 390000 Ls Krūšu protēzes 15000 Ls Acu protēzes 97077 Ls Ortozes 156221 Ls Gatavie ortopēdiskie apavi 100000 Ls Speciāli klientam gatavotie ortopēdiskie apavi 183000 Ls	2004.gadā iegādātas endoprotēzes par LVL 1 420 667
5.	Izveidot reģionālo medicīniskās rehabilitācijas centru sistēmu, nodrošināt rehabilitācijas centrus ar nepieciešamajiem speciālistiem un apgādāt ar nepieciešamajām iekārtām.	Medicīniskā rehabilitācija ir ārstnieciskā procesa sastāvdaļa, kura vērsta uz slimās personas iespējami savlaicīgu integrāciju sabiedrībā. No savlaicīgi saņemtas medicīniskās rehabilitācijas atkarīga pacienta darbība un dzīves kvalitāte. Medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumam jābūt maksimāli pietuvinātam pacientam. Rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanai ārstniecības iestādē izmantoto tehnoloģiju atbilstība kvalitātes prasībām veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai tiek noteikta atbilstoši Ministru kabineta 2002.gada 19.februāra noteikumu Nr.77 "Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām" prasībām.	
6.	Nodrošināt personas ar tām nepieciešamajiem tehniskajiem palīglīdzekļiem.	VA „Tehnisko palīglīdzekļu centrs” izsniedza personām nepieciešamos tehniskos palīglīdzekļus: Tiflotehnika Surdotehnika Personiskās pārvietošanās palīglīdzekļi pieaugušajiem Personiskās pārvietošanās palīglīdzekļi bērniem Personiskās pašaprūpes palīglīdzekļi Personisko automobiļu pielāgošana Sociālā rehabilitācija protezēšanai/ortozēšanai	38900 LVL 233900 LVL 307383 LVL 80000 LVL 73600 LVL 5000 LVL 9209 LVL

Nr.	UZDEVUMS	PASĀKUMI 2004. gadā	FINANSES
7.	Izstrādāt individuālās invalīdu sociālās rehabilitācijas programmas.	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi 527 personām ar redzes zudumu Sociālā rehabilitācija personām ar dzirdes traucējumiem Profesionālā rehabilitācija personām darbības vecumā, kurām noteikta smaga vai mēreni izteikta invaliditāte, kuras dēļ tās nespēj strādāt iepriekšējā profesijā un tām ir VDEĀK ieteikums apgūt jaunu profesiju Gada vidējais audzēkņu skaits- 192 Absolventu skaits- 63 Uzņemto audzēkņu skaits- 71	132 686 LVL 62025 LVL 220776 LVL
8.	Izstrādāt programmas invalīdu un pacientu sabiedrisko organizāciju atbalstam.		

IZGLĪTĪBA

Uzdevums: nodrošināt invalīdiem tiesības uz izglītību, kas atbilst viņu vajadzībām un vēlmēm.			
1.	Izstrādāt valsts un reģionālās programmas bērnu invalīdu agrīnai integrācijai, uzsākot bērnu invalīdu apmācību pirmskolas iestādēs.	Programmas saskaņā ar programmu paraugiem izstrādā katra izglītības iestāde, ņemot vērā integrējamo bērnu attīstības īpatnības un traucējuma specifiku.	
2.	Izveidot institūciju, kas sekotu bērnu invalīdu attīstībai no traucējumu noteikšanas brīža un izstrādātu, grozītu individuālās izglītības programmas, sekotu to realizācijai.	Vispārējās izglītības iestādes, t.sk. speciālās izglītības iestādes nav nepieciešama jaunas institūcijas izveide, jo atbilstoši nepieciešamībai, pedagogi metodiskajās komisijās, konsīlijos un pedagoģiskajās sēdēs ir tiesīgi izstrādāt un grozīt individuālās izglītības programmas, ievērojot skolēnu veselības stāvokli un attīstības līmeni.	

3.	Izstrādāt speciāli adaptētas mācību programmas, materiālus, stundu sarakstus, eksāmenu noteikumus, pilnveidot mācību metodes.	<p>Ir izstrādāti 27 dažādi speciālas pamatizglītības programmu paraugi izglītojamajiem ar dažādiem attīstības traucējumiem un saslimšanām, t.sk. arī bērniem invalīdiem, kuri izglītības procesā netiek īpaši izdalīti. Stundu saraksti, eksāmenu noteikumi vai atbrīvojumi no tiem, mācību metodes izstrādātas atbilstoši skolēnu veselības stāvoklim un attīstības līmenim.</p> <p>Izstrādātas speciāli adaptētas izglītības programmas un atbilstoši mācību materiāli:</p> <p>Arodapmācības un rehabilitācijas centrā "Alsviķi" - Šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģija un iekārtas (šuvējs), Ēdināšanas serviss (pavārs, pavāra palīgs), Kokizstrādājumu izgatavošana (Koksnes materiālu apstrādātājs)</p> <p>Valmieras vārdzirdīgo internātskola -- Šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģija un iekārtas (šuvējs), Galdniecības izstrādājumi (Galdnieks)</p> <p>Dzelzavas speciālā internātskola- Mājturība (Mājstrādniece), Galdniecības izstrādājumi (Galdnieka palīgs).</p> <p>Dzelzavas speciālā internātskola- Mājturība (Mājstrādniece), Galdniecības izstrādājumi (Galdnieka palīgs).</p> <p>Mālpils internātpamatskola - - Ēdināšanas serviss (pavāra palīgs)</p> <p>Mācību centrs "BŪTS"- Galdniecības izstrādājumi (Galdnieka palīgs)</p> <p>Rudzātu speciālā internātskola - Galdniecības izstrādājumi (Galdnieka palīgs)</p> <p>Spares speciāla internātskola - Galdniecības izstrādājumi (Galdnieka palīgs)</p> <p>Arodskola "Dzīvesprieks" - Galdniecības izstrādājumi (Galdnieka palīgs)</p> <p>Valsts aģentūras "Sociālās integrācijas centrs" Jūrmalas profesionālā vidusskola -</p>	
----	---	--	--

4.	<p>Pilnveidot izglītības institūciju darbu, nodrošināt ar jaunākajām tehnoloģijām, nepieciešamajiem tehniskajiem palīgīdzekļiem.</p>	<p>Ēdināšanas serviss (Konditora palīgs, pavāra palīgs), Automātika, datortehnika un datortīkli (Programmējamās automātikas mehāniķis), Elektronika (Elektronikas montētājs),Komerccinības (Rūpniecības tirgzinis, Mazumtirdzniecības komercdarbinieks), Saimnieciskās darbības uzskaites kontrole un analīze (Uzskaites un grāmatvedības darbinieks), Komerccinības un administrēšana (lietvedis) Tālmācības programma un atbilstoši mācību materiāli: Valsts aģentūras "Sociālās integrācijas centrs" Jūrmalas profesionālā vidusskola Komerccinības Rūpniecības tirgzinis Audzēkņiem tiek izstrādāti individuālie mācību priekšmetu apguves grafiki Invalīdi tiek integrēti profesionālās izglītības programmas: Kuldīgas 78. arodvidusskola Galdniecības izstrādājumi (Galdnieks) Rīgas Amatniecības vidusskola Lietišķā māksla (Stila mēbeļu izgatavotājs, metālmākslas izstrādātāju izgatavotājs, Ādas mākslas izstrādājumu izgatavotājs) Apģērba dizains (Apģērba modelētāji), Reklāmas dizains (Reklāmas dizaina noformētājs) Profesionālas kvalifikācijas eksāmenu prasības tiek izstrādātas atbilstoši profesiju standartu prasībām, izpildes laiks tiek piemērots audzēkņu iespējām. Regulāri tiek pilnveidotas skolotāju mācību procesa organizācijas prasmes, apmeklējot augstskolu, Pieaugušo izglītības apvienības un Profesionālās izglītības centra rīkotos kursus. 2004. gadā tika izsludināts konkurss Eiropas sociālo fondu pasākumos Izglītības un tālāk izglītības attīstība 3.3.7. aktivitātē „Jauniešu ar speciālām vajadzībām integrēšana izglītības sistēmā” un tika apstiprināti 16 projekti par kopējo summu 579 192,03 LVL.</p> <p>Nacionālas programmas "Profesionālas izglītības iestāžu renovācija un mācību aprīkojuma modernizācija" (ERAF) aktivitātes 1.4.4. "Sākotnējās profesionālās izglītības iestāžu renovācija un apmācību aprīkojuma modernizācija" ietvaros: Ventspils 20. arodvidusskolas projekts (Nr. 11) "Ventspils 20. arodskolas renovācija metālapstrādes un elektriķu apmācības tehnoloģiskā procesa modernizācija, aktualizācija un profesionālās izglītības pieejamība ar kustību traucējumiem", izveidota laboratorija ar 30 mācību darba vietām Elektronikas montētāja specialitātei. Laboratorija katru gadu mācīsies 168 audzēkņi un ik gadu skolu absolvēs 25 augsti kvalificēti elektronikas montētāji, t.sk. audzēkņi ar</p>	<p>579192,03 LVL</p> <p>7</p>
----	--	---	-----------------------------------

		<p>kustību traucējumiem, kuri apmācīti darbam ar modernām iekārtām un tehnoloģijām.</p> <p>Jelgavas amatniecības vidusskolas projekts (Nr.14) "Mācību aprīkojuma modernizācija un renovācija izglītības programmā "Autotransports" mūsdienīgu zināšanu, kvalifikācijas un prasmju apgūšanai, telpu pielāgošana personām ar kustību traucējumiem", kura rezultātā ierīkotas uzbrauktuves, durvis un sanitārais mezgls, kurš piemērots personām ar kustību traucējumiem. Projekta ietvaros 2004.g. apgūti 11 000 Ls;</p> <p>Cēsu 4.arodvidusskolas projekts (Nr.22) "Jauno tehnoloģiju un mācību laboratorijas izveide". Projekta ietvaros 2004.g. paredzēti finansu līdzekļi 35 000 Ls, tai skaitā ierīkotas uzbrauktuves, pagalms un sanitārais mezgls, kurš piemērots personām ar kustību traucējumiem (finanses aktivitātē atsevišķi šim mērķim nav izdalītas).</p>	<p>55237 LVL</p> <p>9237 LVL</p>
5.	Nodrošināt bērnu invalīdu arodapmācību vispārējās izglītības sistēmā.	<p>Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošas profesionālas izglītības iestādēs no kopējā audzēkņu skaita 2004.gadā:</p> <p>mācas invalīdi – 171 Uzņemtie pēc speciālām skolām un klasēm-119</p>	

ATBALSTS NODARBINĀTĪBA

Uzdevums : nodrošināt invalīdiem tiesības uz darbu - vienlīdzīgām iespējām uz produktīvu un labi atalgotu vietu darba tirgū.			
1.	Izveidot jaunu arodorientācijas institūciju (vai paredzēt jau esošajās profesionālās orientācijas institūcijās), kas noteiktu un palīdzētu izvēlēties vispiemērotāko nodarbošanos, ņemot vērā personas zināšanas, spējas, vēlmes, darbaspēka tirgus iespējas.	<p>Profesionālās karjeras izvēles valsts aģentūra (PKIVA, kas pirms reorganizācijas 05.08.2004. bija Valsts bezpeļņas organizācija Profesionālās karjeras izvēles centrs, kas darbojās kopš 1987.gada) saskaņā ar nolikumu sniedz grupu un individuālās konsultācijas profesionālās orientācijas jautājumos, nodrošina metodisko bāzi profesionālās orientācijas pakalpojumu sniegšanai atbilstoši katra mērķa grupas specifikai un pilnveido, izstrādā un ievieš jaunas zinātniski praktiskas metodes profesionālās piemērotības noteikšanas un karjeras konsultēšanas jautājumos. Viena no PKIVA mērķa grupām ir personas, kurām ir noteikta invaliditāte.</p> <p>2004.gadā PKIVA pakalpojumus saņēma 38399 cilvēki, tai skaitā 446 invalīdi, no kuriem 296 invalīdi bija griezušies pēc palīdzības arī Nodarbinātības valsts aģentūrā, 7 bija strādājošie, 67 nestrādājošie, 48 vecāko klašu skolēni, 26 profesionālās izglītības iestāžu audzēkņi, 2 skolēnu vecāki – invalīdi. Invalīdi saņēma konsultācijas izglītības un profesijas izvēles, t.sk. profesionālās piemērotības jautājumos.</p>	PKIVA kopējais finansējums 2004.gadā bija 286 000 LVL, kas paredzēts darbam ar visām mērķa grupām. Pakalpojuma sniegšana invalīdu mērķa grupai 2004.gadā ir izmaksājusi 4403LVL.
2.	Izveidot institūciju, kas pielāgotu darba vietu atbilstoši drošības vai darbības prasībām (kas izriet no darbinieka invaliditātes rakstura) un sekotu darbinieka adaptācijas procesam.	NVA aktīvā nodarbinātības pasākumā „Subsidētā nodarbinātība bezdarbnieku konkurētspējas uzlabošanai” 2004.gadā tika iekārtotas un pielāgotas 354 darba vietas cilvēkiem ar invaliditāti atbilstoši darba drošībai un darbības prasībām atbilstoši darbinieka invaliditātes īpašām vajadzībām.	

3.	Izstrādāt kolektīvas un individuālās programmas invalīdu iesaistīšanai darbā un īpašas programmas specializētu, invalīdiem paredzētu darba vietu izveidei.	<p>Invalīdu subsidētās nodarbinātības pasākumu ietvaros 2004.gada laikā tika izveidotas 354 darba vietas invalīdu bezdarbnieku nodarbināšanai, tai skaitā:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 darba prakses vietas invalīdiem – bezdarbniekiem vecumā no 18 līdz 25 gadiem • 12 subsidētās darba vietas pirmspensijas (bezdarbnieki, kuriem līdz valsts noteiktā pensijas vecuma sasniegšanai ir ne vairāk kā 5 gadi) vecuma invalīdiem – bezdarbniekiem • 80 subsidētās darba vietas invalīdiem – bezdarbniekiem vecumā no 25 gadiem līdz pirmspensijas vecuma sasniegšanai • 257 darba vietas atbalsta invalīdiem – bezdarbniekiem profesionālo prasmju apguvei darba vietā ietvaros <p>Subsidēto darba vietu organizēšanā piedalījās 263 darba devēji. Darbā invalīdu subsidētās nodarbinātības pasākumu ietvaros izveidotajās darba vietās tika iesaistīti 407 invalīdi – bezdarbnieki.</p> <p>Pasākuma „Sociālie uzņēmumi mazāk konkurētspējīgo bezdarbnieku – invalīdu nodarbināšanai” ietvaros izveidotajās darba vietās tika iesaistīti 8 invalīdi – bezdarbnieki.</p> <p>Pamatojoties uz ergoterapeitu sniegtajiem atzinumiem par darba vietas pielāgošanas vai pieejamības nodrošināšanas nepieciešamību atbilstoši konkrētā invalīda – bezdarbnieka funkcionālo traucējumu veidam un individuālajām vajadzībām, darba devēji veica darba vietas pielāgošanu un/vai pieejamības nodrošināšanu 184 invalīdiem – bezdarbniekiem.</p> <p>Pasākuma „Subsidētās darba vietas invalīdiem – bezdarbniekiem” ietvaros izveidotajās darba vietās tika iesaistīti 6 invalīdi – bezdarbnieki.</p> <p>Pasākuma “Jauniešu – bezdarbnieku darba prakse pie darba devēja” ietvaros izveidotajās darba vietās tika iesaistīti 3 invalīdi – bezdarbnieki.</p>	815 748 LVL
----	--	---	-------------

4.	Izstrādāt mehānismu, kā ieinteresēt darba devēju nodrošināt invalīdiem atbilstošus darba apstākļus (darba vietu pielāgošana, darba/atpūtas režīma nodrošināšana u.t.t.).	<p>Pasākuma “Subsidētās darba vietas pirmspensijas vecuma bezdarbniekiem” ietvaros izveidotajās darba vietās tika iesaistīti 5 invalīdi – bezdarbnieki.</p> <p>Pasākuma “Sociālie uzņēmumi ilgstošo un pirmspensijas vecuma bezdarbnieku nodarbināšanai” ietvaros izveidotajās darba vietās tika iesaistīti 6 invalīdi – bezdarbnieki.</p> <p>No 2004.gadā darbu subsidētajās darba vietās pabeigušajiem invalīdiem – bezdarbniekiem (iesaistīti pasākumā 2003. un 2004.gada laikā) 69,7% iekārtojās darbā.</p>	
5.	Izveidot nodarbinātības centrus-speciālās darbnīcas gan atsevišķi, gan parastajos uzņēmumos, invalīdiem, kuri nekad nebūs spējīgi strādāt vispārējās darba vietās vai parastos darba apstākļos.		
6.	Iesaistīt darba devējus, arodbiedrības un invalīdu sabiedriskās organizācijas nodarbinātības pasākumos vietējā, reģionālajā un valsts līmenī.	Lai veicinātu sadarbību un interešu saskaņošanu starp valsts, pašvaldību institūcijām, sabiedriskajām un nevalstiskajām organizācijām nodarbinātības politikas īstenošanai Nodarbinātības valsts aģentūra ir izveidojusi katrā no 28 filiālēm konsultatīvo padomi (05.04.2004., rīkojums Nr.48). Padomēs iekļauti Nodarbinātības valsts aģentūras filiāļu, pašvaldību, arodbiedrību, darba devēju, izglītības iestāžu, sabiedrisko, nevalstisko un invalīdu organizāciju pārstāvji.	
7.	Izstrādāt programmas invalīdu individuālās uzņēmējdarbības uzsākšanas atbalstam.		

SOCIĀLĀ INTEGRĀCIJA

Uzdevums: Nodrošināt invalīdiem tiesības uz pielāgotu vidi, novēršot fiziskos apstākļus, kas traucē brīvi pārvietoties, nodrošinot invalīdiem komunikēšanās iespējas un tiesības uz informāciju, kā arī nodrošinot invalīdiem vienlīdzīgas iespējas piedalīties brīvā laika un sporta aktivitātēs.

1.	<p>Nodrošinātu ēku, sabiedriskā transporta, ielu un citas vides pieejamību.</p>	<p>5 dzelzceļa stacijās izbūvēti pandusi nokļūšanai uz perona. Valsts a/s „Ceļu satiksmes drošības direkcija” ēkas ir aprīkotas ar riteņkrēsliem piemērotiem pandusiem, telpās nav sliekšņu un ir atbilstoša platuma durvis. Pakalpojumu vietās, kuras pagaidām nav attiecīgi izbūvētas, klientam iespējams saņemt pakalpojumu neizkāpjot no autotransporta līdzekļa.</p> <p>izstrādāts tehniskais projekts:</p> <p>Ķemeru nacionālajā parkā - informācijas centra un bērnu dabas skolas rekonstrukcijas projektos - paredzētas uzbrauktuves.</p> <p>Gaujas Nacionālajā parkā – Dabas izglītības centra ēkas rekonstrukcijas projektā paredzēta lifta izbūve personām ar īpašām vajadzībām</p> <p>Gaujas Nacionālajā parkā – pie Līgatnes dabas takas –tualetu celtniecība personām ar īpašām vajadzībām</p> <p>Gaujas Nacionālajā parkā – Ekotūrisma bāzes infrastruktūras izveide Gaujas senlejā – NATURA 2000 teritorijā I kārtā Murjāņi – Līgatne. Paredzams, ka taka gar Gauju būs vienādi pieejama visiem</p> <p>Teiču dabas rezervātā – dzīvojamās mājas Murmastienes pagastā “Bērzos” renovācijā paredzēta arī invalīdu pacelēja ierīkošana</p> <p>Dabas aizsardzības pārvalde – ekotūrisma un izglītošanas centra izbūve Embūtes muižas ēkā – nodrošināta vides pieejamība arī personām ar īpašām vajadzībām</p> <p>VSAA nodaļas, kurās ierīkotas automātiskās durvis, slīpa uzbrauktuve, labierīcības invalīdiem ar kustību traucējumiem:</p> <p>Tukuma nodaļa, Krāslavas nodaļa, Ventspils nodaļa, Rīgas pilsētas Centra nodaļa, Jēkabpils nodaļa, Jelgavas nodaļa</p>	<p>ERAF un Vides aizsardzības fonda kopfinansējums</p> <p>ERAF un valsts budžeta finansējums</p> <p>20 200 LVL</p>
----	---	---	--

2.	Nodrošināt ar nepieciešamo informāciju par vides pielāgošanu atbilstoši invalīdu vajadzībām un izglītību arhitektus, inženierus, būvniecības un citus speciālistus.	EM piedalījies 5 semināros ar lekcijām par pieejamu vidi atbilstoši invalīdu vajadzībām arhitektiem un būvniekiem.	
3.	Izstrādāt programmas jau esošā dzīvojamā fonda pielāgošanai atbilstoši invalīdu vajadzībām.	Rīgas Domē ir izstrādāts mājokļu pielāgošanas plāns. 2004.gadā uzstādīti 20 pacelāji Rīgas pilsētā, lai nodrošinātu iekļūšanu un izkļūšanu no mājokļa cilvēkiem ar kustību traucējumiem.	40000LVL
4.	Nodrošināt, lai sabiedrisko transportu varētu izmantot pasažieri ar dažādiem traucējumiem.	Rīgas pilsētā, kā arī tālsatiksmes maršrutā Rīga - Sloka ir palielināts autobusu skaits, kas piemēroti pasažieru pārvadāšanai ar īpašām vajadzībām.	
5.	Projektēt un piemērot dažādās sabiedriskā transporta infrastruktūras, ņemot vērā invalīdu grūtības.	Projektējot VAS „Ceļu satiksmes drošības direkcijas” ēkas, tiek ievērotas noteiktās speciāli paredzētās prasības. Projektējot dzelzceļa kapitālā remonta darbus, tiek iekļauti pandusu izbūves darbi. Februārī tika atklāta jauna autoosta Jēkabpilī, bet oktobrī- Dagdā, kas piemērotas personām ar īpašām vajadzībām. 2004.gada nogalē Satiksmes ministrijā tika izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts "Autoostu reģistrācijas kārtība" kurā iekļauta norma, kas uzliek par pienākumu autoostas valdītājam nodrošināt visu autoostā sniegto pakalpojumu pieejamību personām ar īpašām vajadzībām. Ministru kabineta noteikumus paredzēts apstiprināt valdībā 2005.gada sākumā. Satiksmes ministrija, SIA "Rīgas satiksme", AS "Pasažieru vilciens" un Invalīdu un viņu draugu apvienība "Apeirons" ir uzsākušas sarunas par transporta līdzekļu apkalpes locekļu apmācību saskarsmē ar pasažieriem, kuriem ir īpašas vajadzības.	
6.	Izstrādāt finansiālās palīdzības programmas cilvēkiem, kuri nespēj lietot sabiedriskā transporta sistēmu.	Ir spēkā 2003.gada 1. jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr. 354 "Noteikumi par pabalsta apmēru transporta izdevumu kompensācijai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, pabalsta apmēru pārskatīšanas kārtība un pabalsta piešķiršanas un izmaksas kārtība". Cilvēkiem ar kustību traucējumiem, kuri nevar izmantot sabiedrisko transportu tiek piešķirts pabalsts 56 LVL apmērā uz 1 kalendāro gadu.	

7.	Izstrādāt jaunu, speciālu transporta pakalpojumu programmas un to finansēšanas mehānismu.		
8.	Izveidot komunikāciju centrus, nodrošināt tos ar nepieciešamajiem tehniskajiem līdzekļiem un kvalificētiem speciālistiem.	Turpina darboties SIA „LNS Komunikāciju centrs”, jauni centri nav izveidoti.	

Projekta realizācijas noslēgumā bibliotēka iegūs 2 īpaši aprīkotas datorizētas informācijas saņemšanas darba vietas Rīgā un datoru ar interneta pieslēgumu katrā no 7 filiālēm.

Latvijas Neredzīgo bibliotēka ir izstrādājusi un iesniegusi ESF un SIF Sociālās rehabilitācijas programmā projektu „Bibliotekāro pakalpojumu Braila rakstā daudzveidības nodrošināšana kā priekšnoteikums redzes invalīdu integrācijai sabiedrībā un konkurētspējai darba tirgu”.

2. 2004.gada 26.aprīlī V/A „**Kultūras informācijas sistēmas” izsludināja projektu konkursu "Pakalpojumi bibliotēkās cilvēkiem ar īpašām vajadzībām"**. Projekta konkursa mērķis ir paplašināt pakalpojumu klāstu bibliotēkās cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un speciālo bibliotēku iesaistīšanu valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas pakalpojumu sniegšanā, nodrošinot nacionālo un starptautisko informācijas resursu izmantošanu. Projektu konkursa ietvaros tika atbalstīti 15 bibliotēku projekti.

3. **Pašvaldību publiskās bibliotēkas** piedāvā invalīdiem ar kustību traucējumiem iespēju grāmatas un citus dokumentu piegādāt mājās. Šāda nestacionārā apkalpošana sekmīgi tiek veikta Jelgavas pilsētas Zinātniskajā bibliotēkā, Jelgavas pilsētas Miežīt bibliotēkā, Ludzas pilsētas galvenajā bibliotēkā, Bauskas rajona bibliotēkās, Rīgas Centrālajā bibliotēkā, Jēkabpils rajona Viesītes bibliotēkā, Jūrmalas bibliotēku apvienībā, Preiļu galvenajā bibliotēkā, Ugāles pagasta bibliotēkā, Ogres rajona Lauberes pagasta bibliotēkā, Gulbenes bibliotēkā, Liepājas pilsētas Centrālajā zinātniskajā bibliotēkā, Krāslavas Centrālajā bibliotēkā, Krāslavas rajona pagasta bibliotēkās, Kuldīgas Galvenajā bibliotēkā un Kuldīgas rajona bibliotēkās, Talsu galvenajā bibliotēka un Talsu rajona pagasta bibliotēkās, Liepājas rajona bibliotēkās, Balvu centrālajā bibliotēkā, Cēsu rajona Skujenes pagastā.

4. Vairākos Latvijas muzejos ir nodrošināta muzeju telpu fiziska pieejamība, kā arī nodrošināta muzeja apmeklējums bez maksas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām:

5150.63 LVL

		<p>Latvijas Kara muzejā ierīkots jauns lifts, kas ir pieejams visiem muzeja apmeklētājiem;</p> <p>Madonas novadpētniecības un mākslas muzejā iekārtotas jaunas krātuves, lasītavas un muzeja administrācijas telpas, kurās iespējama iekļūšana invalīdiem ar kustību traucējumiem;</p> <p>Olaines vēstures un mākslas muzejā uzbūvēta uzbrauktuve iekļūšanai muzejā;</p> <p>Valmieras novadpētniecības muzejā izstrādāts jaunas muzeja ēkas projekts, ievērojot normatīvus muzeja apmeklētājiem ar kustību traucējumiem; trešdienās invalīdiem ir bezmaksas apmeklējums.</p> <p>Rakstniecības, teātra un mūzikas muzejā turpinājās 2003. gadā izveidotā izstāde un nodarbības cilvēkiem ar īpašām vajadzībām "Pilsētas dzeja" (2004. gadā - 24 pasākumi, kuros piedalījās 275 dalībnieki).</p> <p>Balvu novada muzejā invalīdiem ir bezmaksas apmeklējums visās muzeja darba dienās.</p> <p>Brošūra redzes invalīdiem "Invaliditātes pensija. Slimības pabalsts" Braila rakstā, tirāža 100 eks.</p> <p>Informācija VSAA mājas lapā par invaliditātes pensijām u.c. VSAA pakalpojumiem (pieejama visiem invalīdiem, izņemot redzes invalīdus)</p>	<p>3 061 181 LVL</p> <p>500 LVL</p>
10.	Sniegt informāciju valsts un sabiedriskajā televīzijā, ar zīmju valodas tulkojumu un subtitru palīdzību.		
11.	Nodrošināt informācijas sagatavošanu un izdošanu "vieglajā valodā" personām ar garīga rakstura traucējumiem.		

12.	Izstrādāt programmas kultūrizglītojošo, atpūtas un sporta vietu pielāgošanai invalīdu vajadzībām.		
-----	---	--	--

Uzdevums : nodrošināt invalīdu ekonomisko un sociālo aizsardzību.

1.	Izstrādāt pakalpojumu/pabalstu sistēmu, kas nodrošinātu personas speciālās vajadzības (indivīdam, ģimenei, kurā ir invalīds).	Veikti grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 13. pantā, kas noteiks tiesības personām ar funkcionāliem traucējumiem saņemt valsts finansētu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, kā arī izstrādāti Ministru kabineta noteikumi, kas reglamentē pakalpojuma saņemšanas kārtību un prasības pakalpojuma sniedzējiem.	
2.	Pilnveidot sociālās palīdzības dienestu darbu.	Profesionāla sociālā darba attīstības programma 2005. - 2011.gadam Darbs uzsāksts 2004.gadā, notiek starpministriju saskaņošana. Programmas galvenie virzieni:nodrošināt sociālo darbinieku izglītīšanu par valsts budžeta līdzekļiem (kopā 300 simtus);nodrošināt valsts mērķdotāciju sociālo darbinieku atalgojuma daļējai nodrošināšanai. Tiem sociālajiem darbiniekiem, kuriem ir atbilstoša izglītība vai kuri to iegūst un strādā pašvaldībā ar ģimeni un bērniem.	
3.	Izveidot dienas aprūpes centru tīklu cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem.		
4.	Izveidot dienas aprūpes centru un konsultāciju dienestu tīklu psihiski slimiem cilvēkiem.		
5.	Izstrādāt mehānismu, kā koordinēt ieinteresēto institūciju darbu, kas veicina un nodrošina invalīdu integrāciju sabiedrībā.	Izstrādāts pamatnostādņu projekts "Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādnes".	

Uzdevums : nodrošināt invalīdu tiesības uz juridisko aizsardzību.

1.	Izstrādāt programmas invalīdu, kuri daļēji vai pilnīgi nespēj realizēt savas tiesības vai pārvaldīt savu īpašumu, īpašuma un citu tiesību aizsardzībai.		
----	---	--	--

Uzdevums: nodrošināt invaliditātes aspekta iekļaušanu visos politikas veidošanas posmos.			
1.	Izveidot pieejamu un vienotu informācijas sistēmu (datu bāzi) par invalīdiem.	Uzsākts ES Nacionālās programmas projekts Invaliditātes informatīvās sistēmas izveidei.	
2.	Veicināt zinātniski pētniecisko darbu fundamentālo un pielietojamo pētījumu jomās.		
3.	Iesaistīt invalīdu sabiedriskās organizācijas visos lēmumu pieņemšanas etapos.	Sabiedriskās organizācijas iekļautas Invalīdu lietu nacionālās padomes sastāvā.	

Nr.	CITI PASĀKUMI 2004. gadā	FINANSES
	Pieejama vide	
1.	Kultūras ministrija: Uzlabotas dabas takas : Dabas aizsardzības pārvalde Gaujas Nacionālajā parkā Eiropas dabas un nacionālo parku atzīmējamo dienu īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās pasākumu ietvaros organizējusi dabas taku uzlabošanu, kas piemērotas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	Kopējais pasākumu finansējums no Vides aizsardzības fonda – 5000 LVL Vides aizsardzības fonds –3700 LVL nepieciešamais finansējums tika nodrošināts Ekonomikas ministrijas 2004.gada budžeta ietvaros.
2.	Latvijas bērnu fonda organizēta Rīgas un Rīgas rajona, un Dobeles rajona bērnu invalīdu uz ratiņiem vasaras nometne “Putni” vasaras nometne 37 bērniem invalīdiem uz ratiņiem ar ievirzi vides izglītībā	
3.	Ekonomikas ministrija: organizēja konkursu „Zelta kruķis” par humānāko vides pieejamības risinājumu jebkuram sabiedriskam objektam Latvijā. Balvas tika pasniegtas par projektiem 7 kategorijās: viesu mājas, kempingi un viesnīcas; kultūras, izklaides m sporta centri; medicīnas, sociālās aprūpes un izglītības iestādes; finanšu; valsts, pašvaldību iestādes; sabiedriskā transporta termināli, pieturas; sabiedriskās ēdināšanas iestādes, veikali.	
	Nodarbinātība	

	<p>Labklājības ministrija:</p> <p>1. Pasākumos invalīdu – bezdarbnieku mobilitātes veicināšanas 2004.gada laikā tika iesaistīti 27 invalīdi – bezdarbnieki. Invalīdiem – bezdarbniekiem tika piedāvāta iespēja apgūt viņiem trūkstošās profesionālās vai sociālās prasmes (prasmju apguves programmas ilgums nepārsniedz 40 stundas) un iegūt šīs prasmes apliecinošu dokumentu.</p> <p>2. Algotajos pagaidu sabiedriskajos darbos 2004.gadā tika nosūtīti 410 invalīdi – bezdarbnieki. Pasākumā tiek iesaistīti bezdarbnieki, kas vēlas strādāt, bet dažādu iemeslu dēļ (piemēra, sociālās mobilitātes trūkums, grūtības pielāgoties darba tirgus prasībām u.c.) piemērotu pastāvīgu darbu nevar atrast. Šo darbu veikšanai nav nepieciešama profesionālā kvalifikācija.</p> <p>3. Uz bezdarbnieku profesionālo apmācību, pārkvalifikāciju vai kvalifikācijas paaugstināšanu 2004.gadā tika nosūtīti 146 invalīdi – bezdarbnieki, tajā skaitā 21.09.2004. apstiprinātā ESF nacionālās programmas „Atbalsts aktīvo nodarbinātības pasākumu ieviešanai” projekta „Apmācību nodrošināšana sociālās atstumtības riska grupām, iekļaujot informācijas un komunikāciju atbalstu invalīdiem” ietvaros 100 invalīds – bezdarbnieks (plānots 80 invalīdi – bezdarbnieki) un projekta “Bezdarbnieku pārkvalifikācija un tālāk izglītība” ietvaros 1 invalīds – bezdarbnieks.. Bezdarbnieku profesionālo apmācību, pārkvalifikāciju vai kvalifikācijas paaugstināšanu 2004.gadā pabeidza 107 invalīdi – bezdarbnieki. Pēc bezdarbnieku profesionālās apmācības, pārkvalifikācijas vai kvalifikācijas paaugstināšanas pabeigšanas, 2004.gadā darbā iekārtojās 135 invalīdi – bezdarbnieki.</p> <p>4. Projekta „Apmācību nodrošināšana sociālās atstumtības riska grupām, iekļaujot informācijas un komunikāciju atbalstu invalīdiem” ietvaros 81 invalīds – bezdarbnieks saņēma ergoterapeita un 91 invalīdi – bezdarbnieki psihologa konsultācijas.</p>	<p>1 378 LVL</p> <p>50 191 LVL</p> <p>53 237 LVL tajā skaitā no ESF līdzekļiem 40 679 LVL</p> <p>1 453 LVL (ESF līdzekļi)</p>
--	--	---

SECINĀJUMI

Apskatot ziņojumu ir redzams, ka koncepcijā paredzētie pasākumi dalāmi **divās grupās**:

- 1. Ilgstoši pasākumi**, kas tiek plānoti un nodrošināti ik gadu; (rehabilitācija, nodrošinājums ar tehniskiem palīg līdzekļiem u.c.)
- Pasākumi, kam izmantoti vienreizēji resursi un līdzekļi mērķa sasniegšanai, bet nav nepieciešams sekojošs ieguldījums tā nodrošināšanai turpmāk.(vides pielāgošana, izglītojoši semināri u.c.)

Veselības un sociālā aprūpē:

Tiek turpināti **5** pirmās grupas pasākumi:

- medicīniskā rehabilitācija;
- nodrošinājums ar protēzēm un ortozēm;

- nodrošinājums ar tehniskiem palīgīdzekļiem;
- sociālā rehabilitācija.
- kohleārie implantanti bērniem tiek iegādāti no valsts budžeta līdzekļiem.

3 otrās grupas pasākumi:

- izstrādāta vienota profilaktisko apskašu programma;
- veselības veicināšanas seminārs;
- veselības veicināšanas akcija;

Izglītībā:

Turpinās **1** pirmās grupas pasākums:

- izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošas profesionālas izglītības iestādēs no kopējā audzēkņu skaita 2004.gadā: mācas invalīdi – 171 Uzņemtie pēc speciālām skolām un klasēm-119.

2 otrās grupas pasākumi:

- izstrādāti 27 dažādi speciālas pamatizglītības programmu paraugi; 22 speciāli adaptētas izglītības programmas un atbilstoši mācību materiāli; 1 tālmācības programma un atbilstoši mācību materiāli; 4 individuālie mācību priekšmetu apguves grafiki;
- 3 arodvidusskolās jaunas tehnoloģijas un pielāgota vide skolēniem ar kustību traucējumiem;

Atbalsts nodarbinātībā:

Turpinās **2** pirmās grupas pasākumi:

- Profesionālās karjeras izvēles valsts aģentūras sniegtie pakalpojumi;
- NVA - pielāgotas **354** darba vietas cilvēkiem ar invaliditāti, darbā invalīdu subsidētās nodarbinātības pasākumu ietvaros izveidotajās darba vietās tika iesaistīti **407** invalīdi – bezdarbnieki;

1 otrās grupas pasākums:

- NVA izveidota konsultatīvā padome iekļaujot Nodarbinātības valsts aģentūras filiāļu, pašvaldību, arodbiedrību, darba devēju, izglītības iestāžu, sabiedrisko, nevalstisko un **invalīdu organizāciju** pārstāvjus.

Sociālā integrācija:

Turpinās **4** pirmās grupas pasākumi:

- Transporta izdevumu kompensācija invalīdiem, kuri nevar izmantot sabiedrisko transportu.

- Speciālo izdevumu pasta sūtījumi redzes invalīdiem ir bez maksas;
- Latvijas neredzīgo bibliotēku pakalpojumi;
- Uzsākts ES Nacionālās programmas projekts Invaliditātes informatīvās sistēmas izveidei.

10 otrās grupas pasākumi:

- Pielāgota vide-3 muzejos, „Ceļu satiksmes drošības direkcija” ēkās ; VSAA 7 nodaļās; 5 dzelzceļa stacijās pandusi uz peroniem;
- Izstrādāti tehniskie projekti, paredzot pielāgot vidi 5 objektos nacionālajos parkos;
- EM piedalījies 5 semināros ar lekcijām par pieejamu vidi atbilstoši invalīdu vajadzībām arhitektiem un būvniekiem.
- Rīgas Domē ir izstrādāts mājokļu pielāgošanas plāns. 2004.gadā uzstādīti 20 pacelāji invalīdiem;
- Rīgas pilsētā, kā arī tālsatiksmes maršrutā Rīga - Sloka ir palielināts autobusu skaits, kas piemēroti pasažieru pārvadāšanai ar īpašām vajadzībām.
- Satiksmes ministrijā tika izstrādāts Ministru kabineta noteikumu projekts "Autoostu reģistrācijas kārtība" kurā iekļauta norma, kas uzliek par pienākumu autoostas valdītājam nodrošināt visu autoostā sniegto pakalpojumu pieejamību personām ar īpašām vajadzībām.
- izdotas 33 grāmatas braila rakstā;
 - Veikti grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, noteiks tiesības personām ar funkcionāliem traucējumiem saņemt valsts finansētu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu;
 - Vasaras nometne 37 bērniem invalīdiem;
 - Konkurss „Zelta kruķis” par humānāko vides pieejamības risinājumu jebkuram sabiedriskam objektam Latvijā.

Tātad tika veikti 11 pirmās grupas (ilgstoši) pasākumi invalīdu integrācijas nodrošināšanai un 17 otrās grupas pasākumi.

- **Apkopojuot informāciju, kas tika iesniegta no iesaistītajām Valsts institūcijām noskaidrojās, ka 2004.gadā tika veikti 28 pasākumi invalīdu integrācijas nodrošināšanai Latvijā. Kā viens no svarīgākiem ir jāmin izstrādātais pamatnostādņu projekts "Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādnes", kas ir labklājības ministrijā izstrādāts ilgtermiņa politisks dokuments, sociālās politikas veidošanai turpmākajiem desmit gadiem. Apskatot ziņojumu, redzamas daudz tukšas ailes, kas liecina aktivitāšu neesamību šajās sadaļās, tomēr informācija par paveiktiem pasākumiem, nav pilnīga, jo būtisks darbs tiek veikts arī daudzās pašvaldībās un nevalstiskajā sektorā.**
- **2005.gads ir koncepcijas vidustermiņš un tiks sagatavots ziņojums, kur būtu svarīgi atspoguļot arī pašvaldību ieguldījumu invalīdu integrācijas procesā, analizējot patreizējo situāciju un 5 gados paveikto.**